

Geceleyin Kütüphane

The Library At Night

Ayşenur NALDAN

Makale Bilgisi / Article Information

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Naldan, A. (2020). Geceleyin kütüphane [Geceleyin kütüphane başlıklı kitabın değerlendirilmesi, A. Manguel (Yazar)]. *Bilgi Dünyası*, 21(2), 427-431. doi: 10.15612/BD.2020.588

Makale türü / Paper type: Kitap Tanıtımı / *Book Review*

Doi: 10.15612/BD.2020.588

Geliş Tarihi / Received: 24.12.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 29.12.2020

Elektronik Yayınlanma Tarihi / Online Published: 31.12.2020

İletişim / Communication

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association

Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenışehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY

Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr

Web: <http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index>

TANITIM - ELEŞTİRİ / REVIEWS

Kitap Tanıtımı / Book Review

Geceleyin Kütüphane

The Library At Night

Alberto Manguel

(Çev. Dilek Şendil)

İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2008, 296 s.

ISBN: 9789750814778

The book "The Library at Night" written by Alberto Manguel was first published by Alfred A. Knopf in 2006. The Turkish translation of the book was made by Dilek Şendil, who has more than sixty translations to date, under the name of "Library at Night" in 2008 and its fourth edition was made in 2020. In this study, the Turkish translation of the work published by Yapı Kredi Publishing in 2020 was introduced.

Alberto Manguel tarafından yazılan "The Library at Night" isimli kitap Alfred A. Knopf tarafından ilk olarak 2006 yılında yayımlanmıştır. Kitabın Türkçe çevirisi bugüne dek altmış aşkın çevirisi bulunan Dilek Şendil tarafından "Geceleyin Kütüphane" adıyla 2008 yılında gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında ise dördüncü basımı yapılmıştır. Bu çalışmada eserin 2020 yılında Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan Türkçe çevirisi tanıtılmıştır.

Kitap toplam 15 bölümden oluşmaktadır. Manguel, her bölümü kütüphanelerle bağlantılı belirli bir işlev veya tema etrafında organize etmektedir. Mit Olarak Kütüphane, Düzen Olarak Kütüphane, Şans Olarak Kütüphane, Unutulma Olarak Kütüphane, vb. Yazar, her temayı birçok açıdan incelemekte; kişisel deneyimler, tarihsel olaylar, edebi metinler, resimler, alıntılar ve birçok harika anekdot ile desteklemektedir.

"Mit Olarak Kütüphane" isimli birinci bölümde (ss.15-39) Manguel, insanlığın iki büyük bilgi toplama projesinden bahsetmektedir: İskenderiye Kütüphanesi ve Babil Kulesi. Gerçek mi, efsane mi? Kitabın geri kalanının üzerinde yer alan bu iki kule, okuyucuya ve yazara insanlığın yeniden kucaklamayı sürdürmeyi sevdiği muhteşem ve faydalı arayışı sürekli olarak hatırlatmaktadır. Örnek olarak İskenderiye Kütüphanesi, kütüphanede mevcut olan kitaplarda bulunan bilgilerinin yazılması, yorumlanması, kenarlarına dipnot eklenmesi ve tekrardan yorumlama gibi etkinliklerin sürdürüldüğü atölyedir (s. 26).

Kitabın "Düzen Olarak Kütüphane" başlıklı ikinci bölümünde (ss. 40-67) Manguel, "Kitaplarınızı raflarınızda nasıl sınıflandırıyorsunuz?" diye sormaktadır ve Dewey'in öneminden bahsetmektedir. Konular üzerine konular, bu konuların her biri kendi sınıflandırması içinde bir sınıflandırma gerektirmektedir. Bir kütüphanede son kategori yoktur. Yazar ve okuyucu için tek tesellinin, en iyi ihtimalle, halka açık olanın aksine, özel bir kütüphanenin, tuhaf ve oldukça kişisel bir sınıflandırmaya izin veren küçük bir sürüm sunması olduğu ifade edilmektedir.

"Mekân Olarak Kütüphane" başlıklı üçüncü bölümde (ss. 68-89), raflarda ve bir kütüphanede yer sorununu ele alınmaktadır. Kitap sayısının her zaman kendilerine verilen alanı aştığı ifade edilmektedir. Manguel bu sorunu kendi deneyimi ile şöyle anlatmaktadır:

Kitaplarım için hangi gruplandırmayı seçersem seçeyim, kendi deneyimim, onların barınması için seçtiğim yerin seçimimi yeniden şekillendirmesi, daha da önemlisi göz açıp kapayıncaya kadar onlara yetmeyecek kadar küçük olduğunu belli etmesidir. Bir kitaplıkta, hiçbir boş raf uzun süre boş kalmaz. Doğa gibi, kütüphaneler de boşluktan tiksiniyor ve alan sorunu, herhangi bir kitap koleksiyonunun doğasında var (s.69).

"Güç Olarak Kütüphane" isimli dördüncü bölümde (ss. 90-101) yazılı kelimenin içinde bulunan gücün okuyucuyu heyecanlandırmasından bahsedilmektedir. Nasılsa imparatorluklar kütüphane oluşturmayı durduramaz ve insanlar anı yazmayı durduramaz. Kalıcı gücün tek gerçek kaynağı bunlardır. Geride bırakılan kütüphane ve yazılan kitaplar, okuyucunun mirasını tanımlamaktadır.

"Gölge Olarak Kütüphane" başlıklı beşinci bölümünde Yazar (ss. 102-120) kütüphanede sansürü ele almaktadır. "Her kütüphane bir gölgedir;" tanımı gereği, kütüphane bir seçimin sonucudur ve kapsamıyla sınırlıdır. Ve her seçim bir diğerini dışlamaktadır. Okuma eylemi, sonsuz bir şekilde sansür eylemiyle paraleldir. Açık sansür, ama aynı zamanda üstü kapalı sansür: kitaplığınızda olmayanlar, kendi sansürünüzdür. Her kütüphane bir anlamda okuyucularının bir yansımasıysa, aynı zamanda olmadığımız ve olamayacağımız bir imgedir.

“Şekil Olarak Kütüphane” başlıklı altıncı bölümünde (ss. 121-145) Manguel, “Farklı bir oda şeklinde okurken nasıl hissediyorsunuz?” diye sormaktadır ve kütüphanelerin mimarisinden bahsetmektedir. Kütüphanelerin mimarisinden bahsederken dünyanın bütün kütüphaneleri gözümüzün önünde geçit resmi yapar. Örnek olarak Londra Buckingham Sarayında Kral Kütüphanesi gibi kütüphanelerin fotoğraflarını vermektedir. Ayrıca yazar bu bölümde ilk kütüphane tasarım çizimlerine yer vermektedir.

“Şans olarak Kütüphane” konulu yedinci bölümde (ss. 146-155), bir kütüphanenin sadece düzenin ve kaosu yerine getirmesine; aynı zamanda bir şans dünyası olduğuna dikkat çekilmektedir. Okuyucu, kitapların tesadüfen kümelenmeye bırakıldığı ve daha sonra kümeler halinde toplanıp entelektüel ruh eşleriyle birlikte geri getirildiği bir kütüphane hayal etmektedir.

Sekizinci bölüm “İşlik Olarak Kütüphane”: Yazar (ss. 156-168), kütüphaneyi okuduğunuz ve yazdığınız yer olarak tanımlamaktadır. Yazar ve yazara göre okuyucu, kütüphanede dürtüklenmiş, ihtişamın göze çarptığı ancak gözdağı için yeterli olmayan rahat bir köşe hayal etmektedir.

“Zihin Olarak Kütüphane” başlıklı dokuzuncu bölümde (ss. 169-187), her kitabın otobiyografik özellik barındırdığından bahsedilmektedir. Kitaplığınız zihninizin bir yansımasıdır. Bir kütüphaneyi sahibinin yansıması yapan şey, yalnızca başlıklarının seçimi değil, seçimde ima edilen ilişkilendirmeler ağının olmasıdır. Okuyucu, genellikle herhangi bir kitabın konumunu kütüphanenin düzenini hatırlayarak bilmektedir.

“Ada Olarak Kütüphane” konulu onuncu bölümde (ss. 188-204), Manguel, “Edebiyata mı saygı duyuyoruz yoksa kitaplara mı saygı duyuyoruz?” sorusu etrafında bu konuyu detaylıca ele almaktadır. Kütüphane; içindeki her kitap, yeni keşfedilen bir adadır. Kütüphanelerin herkes tarafından kullanılmadığını, asla kullanılmayacağını kabul etmektedir. En fantastik eğitilmiş ve kültürlü şehirlerde bile, kitap okumanın esas olanların sayısı her zaman çok az olmuştur. Değişen, bu iki insanlık grubunun oranları değil, farklı toplumların kitap ve okuma sanatına bakış açısıdır. Burada süs aracı olan kitap ile okunan kitap arasındaki ayrım yeniden devreye girmektedir. Okuyucunun kitaplığı süs aracı olarak kullanılan kitaplarla donatılmakta, ancak tümü okunacak şekilde dizilmektedir.

“Hayatta Kalma Olarak Kütüphane” başlıklı on birinci bölümde (ss. 205-220) Yazar, kütüphanelerin var oluşunu anlatırken yok oluşlarından da bahsetmektedir. Manguel, “Sır olup gitmiş ya da var olmalarına asla izin verilmemiş kütüphanelerin sayısı bugün ziyaret edebildiklerimizden kat be kat fazladır” (s.211) der. Okumanın, nasıl bir “hayata tutunma” gayreti olduğunu, Nazi kamplarındaki insanların, gizlice yanlarında getirdikleri kitapları, değiş tokuş ederek saklı köşelerde okuduklarına dikkat çekerek anlatmaktadır.

On ikinci bölüm “Unutuş Olarak Kütüphane” (ss. 221-233): Manguel, okuduğumuz ve sonra unuttuğumuz kitaplardan bahsetmektedir. Totaliter rejimler tarafından kitapların zorla unutturulmasını anlatmaktadır. Yer değiştirmeye zorlanarak unutturma; kayıp kitaplar, kayıp kütüphaneler; yerinden edilen kütüphaneler...

“Düş Gücü Olarak Kütüphane” başlıklı on üçüncü bölümde Yazar (ss. 234-253), hayali kitaplar ve koleksiyonlardan bahsetmektedir. Başta Robinson Crusoe’nun ıssız adadayken yanındaki kitaplarını ve daha sonra birçok hayali karakterin kitaplarını anlatmaktadır. Yazara göre okuyucu, kütüphanesinin gerçek kitaplar kadar hayali kitaplara da sahip olacağından emindir.

“Kimlik Olarak Kütüphane” konusunun incelendiği on dördüncü bölümde (ss. 254-265) Manguel, “Kütüphanemiz kimliğimizi nasıl yansıtıyor?” sorusuna cevap vermektedir. Kütüphane, kişisel kimliğin bir yansımasından daha fazlası olabilir. Benzer bir şekilde, bir toplumun kimliği veya ulusal bir kimlik, bir kütüphane tarafından yansıtılabilmektedir.

“Yuva Olarak Kütüphane” başlıklı on beşinci ve son bölümde Yazar (ss. 266-277), kütüphanenin zamansız ve sınırsız olmasından bahsetmektedir. Yazara göre bir kütüphane, sevgi dolu bir yuva kadar besleyici olabilmektedir.

Yazar kitabın sonuç bölümünde giderek basılı kitapların yerini alan elektronik kitaplardan bahsetmektedir. İnternetin uyandırdığı sonsuzluk duygusunun antik kütüphanelerin aşıladığı sonsuzluk duygusunu azaltmadığını hatta ona elle tutulur soyutluk kazandırdığını belirtmektedir. Sonuç olarak kütüphaneye duyduğumuz sevginin hayattaki bütün dertlere ve acılara rağmen, sahip olduğumuz en mutlu kanıtlar arasında olduğunu söylemektedir. Yazar kitabın bitişinde kendine şöyle bir soru sormaktadır: “Kütüphanemin öyküsünün sonunda neyi arıyorum?” Daha sonra cevap verir: “Teselliye belki de. Belki de teselliye.” (s.281). Peki siz kendi kütüphane öykünüzün sonunda neyi arıyorsunuz?

Ayşenur NALDAN

Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
e-posta: aysenurnaldan@gmail.com